

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Жедел медициналық көмек және мейіргер ісі» кафедрасы		044-57/11 ()
Тәжірибелік дағдылар орталығында клиникалық дағдыларды оқыту бойынша оқытушыларға арналған әдістемелік нұсқау (орындау алгоритмі қолдануымен)		9 беттің 1беті

Тәжірибелік дағдылар орталығында клиникалық дағдыларды оқыту бойынша оқытушыларға арналған әдістемелік нұсқаулар

(Орындау алгоритмі қолдануымен)

Мамандығы: 6В10101 «Жалпы медицина»
Пән: «Жедел медициналық көмек- 1, 2»
Курс: 5
Кафедра: Жедел медициналық көмек және мейіргер ісі
Құрастырушы: Ерімбет Б. М.

Шымкент 2022 ж.

«Жедел медициналық көмек және мейіргер ісі» кафедрасы

044-57/11 ()

Тәжірибелік дағдылар орталығында клиникалық дағдыларды оқыту бойынша оқытушыларға арналған әдістемелік нұсқау (орындау алгоритмі қолдануымен)

9 беттің 2беті

Кафедра мәжілісінде қарастырылған.

Нағтама № 4 « 28 » 11 2022 ж.

Кафедра меңгерушісі, м.ғ.к., доцент Сейдахметова А.А.

O'NTUSTIK QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA -1979-	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Жедел медициналық көмек және мейіргер ісі» кафедрасы		044-57/11 ()
Тәжірибелік дағдылар орталығында клиникалық дағдыларды оқыту бойынша оқытушыларға арналған әдістемелік нұсқау (орындау алгоритмі қолдануымен)		9 беттің 3беті

- 1. Клиникалық дағды аталуы:** Коникотомия жасау алгоритмі.
- 2. Оқыту мақсаты:** Жедел тыныс жетіспеушілігі кезінде алғашқы дәрігерге дейінгі медициналық көмек көрсету дағдыларын бекіту.
- 3. Алдын ала нұсқау беру мен манекенде дағдыны көрсетуге арналған уақыт:** 7 мин.
- 4. Дағдыны өз бетінше меңгеру үшін қажетті уақыт:** 10 мин.
- 5. Клиникалық дағдыларды меңгеру үшін қажетті теориялық білімдер:**
 - жіті тыныс жетіспеушілігінен болатын қайғылы оқиғалар;
 - бронх және жүрек демікпесі ұстамаларының жаршылары, ерекшеленетін белгілері;
 - шынайы және жалған парингопазм себептері мен белгілері;
 - ӨЖЖ дің «ауыздан ауызға» немесе «ауыздан мұрынға» тәсілдерін және жүректі тікелей емес массаж жасаудың техникасы;
 - ауа өткізгіш түтікшесін қою техникасы;
 - крикоконитомияны орындау техникасы;
 - небулайзер аппаратын бронх демікпесі ұстамасын басу мақсатында қолдану;
 - науқастың жасына және дене бітіміне байланысты Геймлих әдісін орындау техникасы;
 - жіті тыныс жетіспеушілігі кезінде қолданылатын дәрілік заттар және оларды науқасқа қолдану әдістері
- 6. Клиникалық дағдыларды меңгеру үшін қажетті тренажерлер:** Коникотомия дағдыларын үйренуге арналған тренажер.
- 7. Клиникалық дағдыларды меңгеру үшін сабақ барысында қолданылатын медициналық бұйымдар мен жабдықтардың тізбесі:** бір рет қолданылатын қолғаптар; 70% спирт ерітіндісі; Труссо кеңейткіші; трахеостомиялық канюля (коникотомиялық түтік); скальпель; қайшы; қолданылған материалға арналған пластик пакет; таңғыштар (орташа); медициналық мақта; лейкопластырь; фонендоскоп.
- 8. Дағдыны орындау алгоритмі**

№	Қадамдық әрекеттер	Орындалуы		
		Иә	Жоқ	Ескерту
1	Қажетті құралдарды дайыдау: бір рет қолданылатын қолғаптар; 70% спирт ерітіндісі; Труссо кеңейткіші; трахеостомиялық канюля (коникотомиялық түтік); скальпель; қайшы; қолданылған материалға арналған пластик пакет; таңғыштар (орташа); медициналық мақта; лейкопластырь; фонендоскоп.			
2	Стерильді қолғапты кию: * стерильді қаптамадағы қолғапты алыңыз, қаптаманы ашыңыз;			

«Жедел медициналық көмек және мейіргер ісі» кафедрасы

044-57/11 ()

Тәжірибелік дағдылар орталығында клиникалық дағдыларды оқыту бойынша оқытушыларға арналған әдістемелік нұсқау (орындау алгоритмі қолдануымен)

9 беттің 4беті

	<ul style="list-style-type: none"> * саусақтарыңыз қолғаптың ішкі бетіне тиіп кетпейтіндей етіп оң қолға киетін қолғапты алыңыз; * оң қолдың саусақтарын жауып, оларды қолғапқа салыңыз; * оң қолыңыздың саусақтарын ашып, қолғапты бұзбай киіңіз; * сол қолдың қолғабын оң қолдың екінші, үшінші және төртінші саусақтарымен (қолғаппен) қолғаптың ішкі бетіне тигізбей алыңыз; * сол қолдың саусақтарын жауып, оларды қолғапқа салыңыз; 			
3	<p>Науқасты манипуляцияға дайындау. Мойынның алдыңғы бетін өңдеу. Науқасты горизонталды қалыпқа келтіру. Жауырын астына валикті орналастыру. Басты максималды артқа қарай шалқайту. Мойынның алдыңғы бетін 70% спирт ерітіндісімен өңдеу</p>			
4	<p>Конустық байламды пальпациялау. Скальпельмен тері мен тері асты май қабатына тілік жүргізу. Қалқанша және сақина тәрізді шеміршектерінің арасында конус тәрізді байламды (мембрананы) пальпациялау – ол үшін қалқанша шеміршегін (ер кісілерде) сипап тауып ортаңғы сызық бойымен төмен қарай түсу. Келесі шығыңқы томпаю – сақина пішіні тәріздес сақина тәрізді шеміршек болып табылады. Кеңірдектің артқы қабырғасының перфорациясын болдырмау үшін бір қолмен скальпель ұшынан 2 см жоғары жерден ұстау. Мойынның ортаңғы сызығы бойымен тері және тері асты жасұнығының тігінен тілімін (1 см) жасау.</p>			
5	<p>Конус тәрізді байламмен жабылған қалқанша және сақина тәрізді шеміршектерінің арасындағы</p>			

	қуысты пальпациялап, оны скальпель ұшымен тілу. Жара (тілім) шеттерін Труссо кеңейткішімен кеңейту.			
6	Трахеостомиялық канюля енгізу.			
7	Канюля қалпын бағалау. Канюляның тұрақты қалпы іс-шараны дұрыс жүргізгендігін көрсетеді.			
8	Өкпенің желдетуінің жеткіліктілігін бағалау. Өкпенің дұрыс желдетілуін тыныс қозғалыстары кезінде канюля арқылы ауаның ысқырықты кіруі және шығуы бойынша бағалау.			
9	Канюляны бекіту.			
10	Асептикалық таңғыш салу.			
	Қорытынды:			

9. Тапсырмалар:

- Коникотомия жасау орнын анықтау.
- Коникотомия жасау.

10. Сабақ тақырыбы бойынша өзін-өзі бағалауға арналған материалдар:**Тест сұрақтары:**

- Көмей стенозының бірінші сатысы немен сипатталады:
 - тыныштықтағы инспираторлы енгізу
 - тынысы жиі, беткей, акроцианоз, мәжбүрлі қалып
 - тыныс алудың тереңдеуі мен жиілеуі, тыныс алу мен тыныс шығару арасындағы пульс жиілігі, физикалық жүктемеде инспираторлы енгізу
 - беткей, үзікті тыныс, естен тану
 - Чейн – Стокс тынысы, цианоз.
- Көмей стенозының екінші сатысы сипатталады:
 - жиі беткей тыныс, акроцианоз
 - тынысы жиі, беткейлі, акроцианоз, мәжбүрлі қалып
 - тыныштықта инспираторлы енгізу, шулы тыныс, тыныс актінде қосымша бұлшықеттер қатысады
 - Чейн – Стокс тынысы
 - қалыпты тыныс, тахикардия
- Көмей стенозының үшінші сатысы сипатталады:
 - тыныс тереңдеуі мен жиілігі, тыныс алу мен шығару арасындағы паузаның азаюы
 - тынысы жиі, беткейлі, акроцианоз, мәжбүрлі қалып
 - Чейн – Стокс тынысы
 - терең тыныс

O'NTUSTIK QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA -1979-	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Жедел медициналық көмек және мейіргер ісі» кафедрасы		044-57/11 ()
Тәжірибелік дағдылар орталығында клиникалық дағдыларды оқыту бойынша оқытушыларға арналған әдістемелік нұсқау(орындау алгоритмі қолдануымен)		9 беттің ббети

- Е. тахикардия қалыпты тыныс
4. Көмей стенозының төртінші сатысы сипатталады:
- Чейн – Стокс тынысы
 - тыныс тереңдеуі және жиілеуі, тыныс алу мен тыныс шығару арасындағы үзіліс жиілігі
 - тыныс алу жиі, беткейлі, тахикардия
 - естен тану, тыныс алу үзілісті, беткейлі
 - қалыпты тыныс, тахикардия
5. Деңгейі бойынша трахеостомия әдістері жіктеледі:
- жоғарғы, ортаңғы
 - жоғарғы, ортаңғы, төменгі
 - жоғарғы, ортаңғы, көлденең
 - жоғарғы, төменгі, көлденең
 - жоғарғы, төменгі
6. Трахеостомиямен салыстырғанда, қандай хирургиялық әдіс тез тыныс алуды қалыптастырады:
- интубация
 - трахеялық пункция
 - коникотомия
 - крикотомия
 - тиреостомия
7. Көмей, кеңірдек, бронхтардың бөгде денелерін алуға қандай тәсіл қолданылады:
- үстіңгі және астыңғы трахеобронхоскопия
 - фибробронхоскопия
 - рентгенография
 - доплерография
 - фиброгастродуоденоскопия
8. Көмейдің жарақатынан кейін қандай себептер стенозға алып келеді:
- инфекциялы гранулема, кәмейдің жарақаты, күйюі
 - Хондроперихондриттер, флегмонасы, тыртықтануы
 - Хондроперихондриттер, флегмонасы, ларингиттер
 - Хондроперихондриттер, тыртықтар, күйіктер, ларингиттер
 - тыртықтар, флегмоналар, кәмейдің деформациясы
9. Коникотомия - дегеніміз
- қалқанша-сақина байламын ашу
 - ожау-көмейүсті байламы
 - қалқанша – ожау байламы
 - сақина – ожау байламы
 - кеуде – қалқанша байламы
10. Қалқанша және сақина шеміршектері арасында орналасқан байлам:
- қалқан-жұтқыншақ
 - сақина- ожау
 - қалқан-көмейүсті шеміршегі
 - коникалық
 - қалқан-тіласты

11. Дағдыларды орындауды бағалау критерийлері:

O'NTUSTIK QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA -1979-	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Жедел медициналық көмек және мейіргер ісі» кафедрасы		044-57/11 ()
Тәжірибелік дағдылар орталығында клиникалық дағдыларды оқыту бойынша оқытушыларға арналған әдістемелік нұсқау(орындау алгоритмі қолдануымен)		9 беттің 7беті

	Орындалуы	Бағалау критеріі
	Орындалды	Клиникалық машықтарға сай студент 10 қадамдық іс- әрекеттерді орындады. Науқастың жағдайын дұрыс бағалады және қажетті құрал- жабдықтарды дайындады. Барлық антисептика ережелерін сақтады. Құралдарды дұрыс қолданып, коникотомия жасады. Іс- әрекеттер нәтижелілігін бағалады.
	Жартылай орындалды	Клиникалық машықтарға сай студент 10 қадамдық іс- әрекеттердің 5-6 қадамын орындады. Науқастың жағдайын дұрыс бағалады және қажетті құрал- жабдықтарды дайындады. Антисептика ережелерін толық сақтамады. Құралдарды дұрыс қолданып, коникотомия жасады. Іс- әрекеттер нәтижелілігін бағаламады.
	Орындалмады	Клиникалық машықтарға сай студент 10 қадамдық іс- әрекеттерді орындамады. Науқастың жағдайын дұрыс бағаламады және қажетті құрал- жабдықтарды дайындады. Антисептика ережелерін сақтамады. Құралдарды дұрыс қолданбады, коникотомия жасай алмады. Іс- әрекеттер нәтижелілігін бағаламады.

12. Әдебиеттер:

Негізгі:

1. Государственная программа развития здравоохранения Республики Казахстан «Денсалық» на 2021-2024 годы
2. Приказ МЗ РК от 3 июля 2017 года № 450 «Об утверждении Правил оказания скорой медицинской помощи в Республике Казахстан».
3. Верткин А., Свешников К. Руководство по скорой медицинской помощи. Москва. - Издательство Э. – 2017. – 560 с.
4. Неотложная помощь в терапевтической клинике. Под ред. А.В. Гордиенко. – СпецЛит. – 2017. – 229 с.
5. Неотложная амбулаторно-поликлиническая кардиология: краткое руководство / В. В. Руксин. - 2-е изд. - Москва : ГЭОТАР-Медиа, 2016.- 255 с
6. Скорая медицинская помощь. Клинические рекомендации. Под ред. С.Ф. Багненко. - ГЭОТАР-Медиа. – 2018. – 896 с.

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Жедел медициналық көмек және мейіргер ісі» кафедрасы		044-57/11 () 9 беттің 8беті
Тәжірибелік дағдылар орталығында клиникалық дағдыларды оқыту бойынша оқытушыларға арналған әдістемелік нұсқау(орындау алгоритмі қолдануымен)		

Қосымша:

1. Клинический протокол диагностики и лечения «Асфиксия». Одобрено Объединенной комиссией по качеству медицинских услуг МЗ РК от «23» июня 2016 года. Протокол №5.
2. Скорая медицинская помощь. Клинические рекомендации / под ред.: С.Ф. Багненко. - М.: [б. и.], 2015. -871 с.
3. Неотложная помощь у детей: справочник: пер. с нем. / - М. : Медпресс-информ, 2014.

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Жедел медициналық көмек және мейіргер ісі» кафедрасы		044-57/11 ()
Тәжірибелік дағдылар орталығында клиникалық дағдыларды оқыту бойынша оқытушыларға арналған әдістемелік нұсқау(орындау алгоритмі қолдануымен)		9 беттің 9беті

13. Бағалауға арналған материалдар бойынша дұрыс жауаптар эталоны:

№	Жауаптар
1	C
2	C
3	B
4	D
5	B
6	C
7	A
8	B
9	A
10	D